

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרב"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של מרן המהר"ם שיק
זצוק"ל, הגה"ק רבי משה שיק בן רבי יוסף
זצוק"ל, נלב"ע ביום א' שבט תרל"ט.

כשהיה המהר"ם שיק בן שש שנים התייתם מאביו, אך הוא השקיע את כל כולו בלימוד התורה בהתמדה עד שבהיותו בן עשר שנים כבר היה בקי בעל פה בתנ"ך וששה סדרי משנה. ובגיל 14 נסע לפרטבורג ללמוד אצל מרן החתם סופר זצוק"ל, אשר קיבלו בזרועות פתוחות באהבה וחיבה, שם שקד על תלמודו שש שנים בהתמדה, עד שמרן החתם סופר היה מכנהו "ארון הספרים שלי".

רבה של חוג חתם סופר הגאון רבי יצחק שלמה אוגור זצ"ל היה מספר, שמרן המהר"ם שיק היה מביא את דברי הגמרא (יומא דף ל"ה ע"ב) "הלל מחייב את העניים, רבי אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים", והיה מוסיף: "ואני מחייב את קשי ההבנה, כי מאז מעמד קבלת התורה לא היה בכל העולם כולו איש קשה הבנה יותר ממני, ואף על פי כן בזכות רצוני העז והתמדת החזקה בלימוד התורה הקדושה, זכיתי לכתרה של תורה.

וכך סיפר גם מרן הגאולאנטער רב הי"ד זצוק"ל, שהמהר"ם שיק היה לו ראש חלש מאוד, וכל יום היה שוכח מה שלמד אתמול, אך הוא לא הרים ידים וכאשר ראה שהוא שכח הכל, התיישב ולמד שוב מהתחלה, וכן ביום השלישי ראה ששוב נשכח ממנו הכל, ושוב התיישב ללמוד מהתחלה. אך בסוף ריחם עליו בורא עולם, ולאט לאט הוא התחיל לזכור. וכך עלה והתעלה במעלות התורה עד ועוד עד שגדל להיות אחד מגדולי הדור. אגב, מרן פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל היה מספר שהוא ראה במו עיניו את הגמרא בבא קמא של המהר"ם שיק, ובדף הראשון של הגמרא היה כתוב, שלמד 120 פעמים מסכת בבא קמא!

פעם נסע המהר"ם שיק לעיירת מרחץ כל שהיא, שם שהה גם מרן הכתב סופר זצוק"ל. יום אחד רצה הכתב סופר לעיין בטור בית יוסף בענין מסויים, אך מכיון שלא לקח אתו שם את הטור, שלח את משמשו הבחור אל המהר"ם שיק שישאל ממנו את ספר הטור. כששמע המהר"ם שיק את מבוקשו, אמר לבחור: איני יכול להשאיל את הטור כעת, אבל אם הכתב סופר יאמר בדיק באיזה סימן הוא רוצה לעיין, אעתיק לו את דברי הטור והבית יוסף באותו סימן. כעבור כמה דקות חזר הבחור ונקב בסימן אשר לו זקוק הרבי. התיישב המהר"ם שיק והעתיק לו את דברי הטור והבית יוסף באותו סימן.

לאחר זמן מה הגיע הכתב סופר אל המהר"ם שיק לביקור, ותוך כדי הביקור אמר הכתב סופר: כעת שאני כאן אשמח לעיין בטור בפנים. ואז לא היתה לו בריה להמהר"ם שיק והוא גילה להכתב סופר שאין לו בכלל את הטור ורק העתיק את כל הענין מזכרונו! הכתב סופר התפעל מאד מהסיפור הזה, ואמר: "דאס האט מיין גרויסער פאטער אויך גישט געקענט!" [את זה גם אבי הגדול (החתם סופר זצוק"ל) לא היה יכול לעשות]...

אולי התלמיד שלך יהיה גדול הדור הבא

עיר הקודש. נגיש הרבי הלב שמחה לארון, הוציא מסכת תענית, והתחיל ללמוד א שטיקאלע גמרא (דף ז' ע"ב): "אמר רב אושעיא, גדול יום הגשמים שאפילו ישועה פרה ורבה בו, שנאמר תפתח ארץ ויפרו ישע" [לשון הפסוק (ישעיה מה, ח): "הָרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וְשִׁחֲקוּ יָמֵי יָדְכֶם תִּפְתַּח אֶרֶץ וַיִּפְרוּ יְשַׁע"]. הסביר הרבי הלב שמחה שהגמרא מדברת כאן על היום הראשון שבו התחילו לרדת גשמי השנה. לאחר מכן התחיל הרבי להקריא את דברי רש"י שם, רש"י שכל יהודי צריך לשנון בעל פה, וכך אומר רש"י: "ישועה פרה ורבה בו - מליצי זכות נכנסין לפניו ביום הגשמים, שנזכר לישועה מתוך שעת רצון. לישנא דקרא, ויפרו ישע, ואימתי - בזמן שהשחקים יזלו צדק".

מיותר לומר שאותו יהודי שהיה צריך ישועה זכה לישועה שלימה...
(מתוך הפתיחה לשיעור, ט"ו כסלו, תענית דף ז')

שעון הפלאים

למדנו בדף היומי (תענית דף כה סוף ע"א ותחילת ע"ב) על גדולתו של הצדיק, שהצדיק נמשל גם לתמר וגם לאור. עיינו בפנים בגמרא בפירוט הדברים.

נביא כאן סיפור מרטיט מהספר הנפלא "פרשת גדולת מרדכי" שיצא לאור ע"י מכון "אור הצפון דחסידי בעלזא", על רוח הקודש גליה של כ"ק מרן הרבי רבי יששכר דב מבעלזא זצוק"ל.

מרן מהר"ד מבעלזא זצוק"ל היה לו קרוב משפחה, בן של קדושים ונכד לבית בעלזא, שבשנות מלחמת העולם הראשונה החל להתדרדר ביהדותו, רחמנא ליצלן. לאט לאט ירד מדחי אל דחי, ורק דבר אחד לא נטש ושמר עליו כבשרים קדמוניות. הוא המשיך לנסוע אל הרבי הקדוש מבעלזא תמידין כסדרן, כשבד בד הוא ממשיך לרדת ולהתרחק מדרך התורה רחמנא ליצלן. בשלב מסוים, כאשר מצבו הרוחני ירד לשפל מוחלט, הורה הרבי זצוק"ל שלא לתת לו יותר להיכנס לקודש פנימה, על אף ייחוסו וקרבתו.

האיש לא הרפה, והיה מגיע כפעם בפעם, כשהוא מנסה להיכנס ונדחה, מתחנן אצל הגבאים, אך ללא הועיל, חזקה עליהם פקודתו של הרבי זצ"ל. ברם האיש לא התייאש וחיכה להזדמנות ליצור קשר כלשהו עם הרבי הקדוש. ואכן ביום מן הימים נקרתה הזדמנות שכזו לפניו. הוא הבחין כי הרבי הולך מדי בוקר למקוה עם הבחור המשמש. הבחור הצעיר ששימש בקודש, לא היה בסוד העניינים ולא ידע מכל הסיפור, ואותו קרוב ניצל את ההזדמנות. בוקר אחד, כאשר הרבי הקדוש שהה במקוה והמשב"ק המתין לו בחוץ, הגיע האיש וכמשיח לפי תומו אמר לבחור המשמש כי מאד היה עז רצונו לראות את פני מרן ולתת לו מתנה, אך לפי שנחפז הוא לדרכו ואינו יכול להתעכב עוד, מבקש הוא ממנו למלא את השליחות ולמסור למרן את המתנה. באמרו זאת נתן האיש לבחור שעון זהב, כשהוא מוסר לו את שמו שזיכיר אותו לפני הרבי זצ"ל. הבחור שלא עלה על דעתו איזה פח טמון כאן, קיבל את השעון בשמחה והאיש פנה לדרכו בחיפזון.

מליצי

זכות

נכנסין

לפניו ביום

הגשמים

תלמידי הישיבה הדומים לגרעינים באדמה

למדנו בדף היומי (במסכת תענית בתחילת דף ד'): "אמר רבא, האי צורבא מרבנן דמי לפרצידיא דתותי קלא". כלומר, תלמיד חכם צעיר, חריף, דומה לגרעין שמונח מתחת לגוש עפר.

חשבתי בלבי, כמה כוח, כמה חיזוק זה יכול לתת לאנשים צעירים שמתחילים להתחבר ללימוד התורה, ומאידך, כמה זה מחייב את המחנכים.

נתחיל עם התלמידים. כשיש גרעין מתחת לגוש קרקע, כשאתה עובר על הקרקע, האם אתה רואה איזה גרעין? אתה לא רואה כלום. אבל בפנים, עמוק בתוכו, שם מתחיל לצמוח משהו. אם אתה לא תתייאש, לא תרים ידיים, תשקיע בו, תשקה אותו, תזבל, תטפל בו כמו שצריך, בסוף לאחר זמן תופתע לראות איזה עץ חסון גדל לך...

גם התלמידים שמתחילים ללמוד, בהתחלה הם לא רואים כלום. הוא לא מבין מספיק את הגמרא, לא חי מספיק את הרש"י, אינו מתחיל להבין איך לומדים תוספות, מי מדבר על מפרשים? אבל תשקיע, תשקיע, תשקיע, אל תרים ידיים, ובסוף תגדל לאילנא ברברא.

זה בקשר לתלמידים. בקשר למחנכים - אתם רואים ילד גבולי, אתם לא הייתם שמים עליו מי יודע מה, מה יצמח ממנו? בשום אופן אל תרימו ידיים, תשקיעו בו את כל הנשמה! אולי דוקא הוא באיזשהו גיל הוא יפרוץ, והוא יהיה המגיד משרים הבא של כלל ישראל. הוא יהיה הראש כולו המוצלח של כלל ישראל. אז כדאי מאוד מאוד להשקיע!

אז כמו שבצמיחת עץ לוקח זמן עד שהצמיחה ניכרת, כך התלמיד חכם בהתחלה כשהוא בא ללמוד, הוא גרעין קטן, אבל לאט לאט הוא צומח וגודל, עד שהוא נהיה צורבא מרבנן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ב כסלו, תענית דף ד')

גדול יום הגשמים

למדנו בדף היומי (במסכת תענית בתחילת דף ז'): "אמר רב יהודה, גדול יום הגשמים כיום שניתנה בו תורה וכו'. רבא אמר, יותר מיום שניתנה בו תורה". לכאורה הגמרא אינה מובנת כלל, מה הענין הגדול ביום הגשמים.

נגיד על כך ווארט יקר מוכ"ק מרן הרבי מבאיאן שליט"א, הקב"ה יאריך ימיו ושנותיו מתוך בריות גופא.

ביום שניתנה תורה, כלל ישראל אכן קיבלו עליהם עול תורה ועול מצוות, אבל למעשה בפועל, הם עדיין לא קיימו כלום. אבל ביום הגשמים אז נגלה ונתברר לעין כל שכלל ישראל באמת מקיימים את התורה. למה? כי הרי הא בהא תליא. התורה הקדושה אומרת "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם, ונתתי גשמים בעתם וגו'". כשהגשמים יורדים, אז זה סימן שעם ישראל מקיימים "אם בחקותי תלכו". ממילא מובן למה "גדול יום הגשמים יותר מיום שניתנה בו תורה".

נביא על כך סיפור עוצמתי מוכ"ק מרן הרבי הלב שמחה מגור זצוק"ל. יהודי נכנס פעם לרבי הלב שמחה להזכיר מישהו שצריך ישועה. היה זה בתחילת החורף, ובאותו יום ירד היורה בירושלים

מיני מתיקה

למדנו בדף היומי (ראש השנה דף ל"ד) את המשנה "כשם ששליו ציבור חייב, כך כל יחיד ויחיד". בורא עולם האיר לי בחמלת ה' עלי ובסיעתא דשמיא פירוש בדברי הגמרא. יש אנשים שסומכים שאדם גדול יתפלל עבורם, שהאדם גדול יביא להם את הישועה, אבל הם שוכחים לרגע שבורא עולם מחכה גם לתפילות שלהם, לדמעות שלהם. על זה אומרים חז"ל "כשם ששליו ציבור חייב, כך כל יחיד ויחיד", לא מספיק שגדול הדור יתפלל, שצדיקי הדור יתפללו, בורא עולם רוצה גם את התפילות שלנו, של כל יחיד ויחיד, ואז בעזרת השם יתקבלו כל התפילות שלנו ושל כל עם ישראל.

מובא בשם מרן החידושי הרי"ם מגור זצוק"ל שהפירוש בדברי הגמרא הוא כך: על כל דבר שאדם מתפלל ומבקש, כמו על בני חיי ומוזוני וכדומה, "הכל בידי שמים" להחליט אם לתקבל תפילתו אם לא, כי לפעמים מכל מיני סיבות התפילה אינה מתקבלת כפי שהוא היה רוצה, "חוץ מיראת שמים" שבוה אם אדם מתפלל ומבקש על יראת שמים אין זה ספק אלא בטוח הוא שיתנו לו כרצונו...

כשיצא הרבי הקדוש מהמקוה, מסר הבחור את השעון והזכיר את שם נותנו. מיד כששמע זאת הרבי, בשתנו פניו, והוא התמלא קפידא על הבחור ונזף בו מרות: "ווער האט דיר געבעטען זאלסט נעמען מתנות פאר מיינעט וועגען?!". [מי ביקש ממך לקחת מתנות עבורי?]. הרבי מיאן ליהנות מהשעון, והורה למשמש להניח אותו באחד הארונות. שם היה מונח כאבן שאין לה הופכין וכמו שנתכח מלב.

באחת השנים, לביל התקדש חג הפסח, קרא כ"ק מרן זצוק"ל לגבאי, הזכיר לו את השעון הנשכח וביקש ממנו להביא אותו אליו, ובמשך ימי הפסח השתמש בו. והנה לאחר הפסח נודע בבעלזא, שאותו איש חזר לאחרונה בתשובה ושב אל צור מחצבתו, ובליל חג הפסח נפטר לבית עולמו! כולם נרעשו מהסיפור והבינו כי הרבי זצוק"ל רצה לעשות לו טובה ונייחא לנשמתו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ד' טבת, תענית דף כ"ו)

כשמתפללים על יראת שמים

השבוע נלמד בדף היומי (מגילה דף כ"ה ע"א): "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים".

מקולמוסם של הקוראים

שלום וברכה מאלקי המערכה, לכבוד ידידי מזכה הרבים, מרביץ תורה וחסידות, בעל לב טוב ועין טובה, הגאון החסיד **רבי אברהם ישעיהו שליט"א**.

הנחיתי למקרא המכתב שהבאת מידידי הרב החסיד ר' צבי הערשיל גראס שליט"א מאנטווערפן, שהביא זכרונות טובים מרביה"ק בעל הישועות משה' מויזניץ ז"ע, שהיה משנן רבות את דברי רש"י הק' במס' תענית (דף ז:).

וכיהודה ועוד לקרא אצטט בענין זה מספריו המפוארים של ידידי ספרא רבה הרב יחזקאל יוסף גיגר שליט"א - 'הליכות הישועות משה', ח"ל:

כתב לי ידידי האבך הרה"ח ר' ברוך צבי גרינבוים שליט"א (אלעד): כשזכיתי להיות בצל הקחדש בערד (בשנת תשנ"ז), ביום אחד אחר התפלה בין השיחים בלימוד, שאל אותנו כ"ק רבינו ז"ל: "מהו תלמיד חכם?", והנוכחים ניסו להשיב תשובות שונות, כגון מי ששואלים אותו בכל מקום ועונה, או מי שכל הזמן חושב רק על

מאוצרות הפרשה

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. וברש"י: "אמר לו הקב"ה, חבל על דאבדין ולא משתכחין". פירש בזה מרן המהר"ם שיק זצוק"ל [ראה אודותיו במדור יומא דהילולא קדישא] בדרך צחות, "על" רומז לבן עליה, וכמו שנאמר (שמואל ב' כג) **"נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשׁוּי נְנָאֵם הַגָּבֵר הַקָּם עַל"**. זה מה שאמר לו הקב"ה, חבל ש"על" דהיינו בני עליה, "אבדין" - אינם, "ולא" היינו האנשים שהם כלום, גארנישט, "משתכחין" הם נמצאים בכל מקום...

תורה או על השי"ת. נענה רבינו ואמר: "גם אם יחשוב כל היום דביקות ה', הרי אם לא ישנן יחזור תלמודו בקביעות, לא יזכור לימודו, והו' תלמיד חכם, המשנן כל הזמן את לימודיו". והראה לנו בפנים דברי רש"י במס' תענית דף ז: על הא דאמרין התם "דברי תורה אין משתכחין אלא בהיסח הדעת", וכתב רש"י: "אם אינו מחזירם תמיד", תוך שמדגיש תיבת **'תמיד'**.

ובפעם אחרת [שם בערד] שאל אותנו רבינו כמה פעמים צריך לחזור על הנלמד, והמשיך ושאל: "האם עשרים וחמשה פעמים מספיק?", והמשיך ואמר בצחות: "לויט רש"י נישט, סתם אזוי יא" [=לפי שיטת רש"י (ה"ל) לא, לפי שאר שיטות כן]... והמשיך ואמר: "אבל רש"י לא סובר כך".

כתב לי הרה"ח ר' מאיר אלפנט שליט"א (בית משש), יליד שווייץ: בבחורותי כשזכיתי לשהות בצל כ"ק רבינו ז"ל בשווייץ (שם היה מרבה לדבר עם כל בחור בכדי לקרבו כידוע), פעם לאחר שבחן אותי דיבר מחזרה על הלימוד, והראה לי בפנים את דברי רש"י הנ"ל, והדגיש לי באמרו אלי: "האם אתה יודע מה זה 'תמיד', 'תמיד' הוא 'תמיד'!". ואח"כ כשפגשני שוב, אמר לי שוב: "אתה זוכר מה דיברנו מחזירם תמיד?". וכן כשנפרדתי לחיים ולשלום מרבינו חזר על כך: "מחזירם תמיד". ואכן הדברים נכנסו בי עמוק מאד.

ביקרא דאורייתא ובברכה נאמנה שתוכו להמשיך להפיץ אהבת וחשקות התורה על פני הארץ כאוות נפשכם, **חיים מאיר אוביץ**

נקודה למחשבה:

הרה"ק הרבי רבי זושא מאניפולי זצוק"ל [שיומא דהילולא שלו חל השבוע ביום ב' שבט] היה אומר, כי מעולם לא ראה מלאך משחית שנולד מעבירה של יהודי שיהיה שלם בלי מום, כי אין יהודי שעושה עבירה בחשק גמור וברצון שלם, ולכן תמיד נוצר המלאך עם מום.

כל המתיקות הזאת פרוכה בך!

בהוראת מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א אנו עומדים לערוך את גליונות "מתיקות" שנכששו בסערה את הלבבות ולהוציאם לאור בספר מהודר, למען יעמדו ימים רבים

זאת ההזדמנות שלכם להנציח לזיכרון עולם את יקיריכם האהובים ולהיות שותפים ביצירה תורנית שכולם מצפים לה ואשר תעלה על שולחן מלכי רבנן בכל היכלי התורה בעולם היהודי

*בתמונה: הגר"ח קנייבסקי מעיין בדוגמית מתוך הספר החדש שיצא בקרוב בע"ה

ההדפסה בקרוב - נא צרו קשר בהקדם!
בטל': 054-847-0661 או בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

Noywith@gmail.com